

νοῦδες, μεγάλωσαν πιά τότες κ' οἱ ἄθροποι. Νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, δὲν ἔγινε τὸ πρᾶμα μὲ μιᾶς. Ἰσως τοὺς ἔδειχνε τὸ γυαλί ὅχι ὅπως εἶταν ἐκείνη τὴν ὥρα, μὰ ὅπως θὰ γίνονταν κατόπι. Ὅσο τοὺς κοίταζε ὁ μάγος, τόσο ἔρχονταν ἔρχονταν οἱ χωρικοὶ ὁ ἕνας ἀπάνω στὸν ἄλλον, χαρούμενοι καὶ τρεχάτοι στὴ Μικρόπολη μέσα.

Ἔτσι μὲ τὸν καιρὸ ἔγινε πιά κ' ἡ Μικρόπολη Μεγαλόπολη σὰν τίς ἄλλες. Ἐγιναν κ' οἱ χωρικοὶ μεγαλοπολίτες. Οἱ μεγαλοπολίτες εἶχαν καὶ κεῖνοι κάμποση δουλειά. Πρώτη ρορά θωροῦσαν τὸν κόσμον κ' ἤθελαν ὅλα νὰ τὰ ποῦνε, νὰ τὰ ποῦν ὅλα μὲ μιᾶς. Οἱ μεγαλοπολίτες ὅμως λαλοῦσαν τὴ γλῶσσα ποῦ λαλοῦνε στοὺς κάμπους καὶ στὰ βουνά. Ἔτσι, λέω, νὰ τὸ πιάσουμε καὶ μεῖς, γιατί κ' ἡ ψυχὴ τῆς Ῥωμιοσύνης πῶς θὰ κάμῃ, πῶς θὰ φανῇ, ἂν τῆς σηκώσουμε τὴ φυσικὴ λαλιά της; Φτάνει νὰ μᾶς ἀφήσουν ἡσυχους οἱ δασκάλοι καὶ νὰ μὴ χαλνοῦν τὴ γλῶσσα τοῦ κάμπου καὶ τοῦ βουνοῦ. Ψυχὴ καὶ γλῶσσα εἶναι τὸ ἴδιο.

★

Τί λές τώρα νὰ σημαίνῃ ἀφ'τοῦ τὸ παραμῦθι; Εἶναι ἀξιόλογο παραμῦθι καὶ μπορεῖ ὁ καθένας ὅπως θέλει νὰ τὸ πάρῃ· ὁ καθένας μπορεῖ νὰ πῇ πῶς εἶνε ἐκεῖνος μεγαλοπολίτης καὶ μικροπολίτες οἱ ἄλλοι. Εἶναι μαργιόλικο παραμῦθι κ' ἔχει τὸ νόημά του κι ἀφ'τό. Ἡ ποίηση κ' ἡ φιλοσοφία, τὸ δῶρμα καὶ τὰ ρομάντσα, ἡ φιλολογία, σὰν ποῦ λέμε, εἶναι τὸ γυαλί. Κι ὁ Μάγος πάλι ποιὸς νὰ εἶναι; Οἱ μάγοι εἶναι πολλοί. Μάγος εἶναι ὅποιος ξέρει καὶ βλέπει μὲ τὸ γυαλί. Εἶνε πολὺ σημαντικό πρόσωπο καὶ πιάνει καὶ τὸν τόπο του. Πῶς ἔγινε ἡ Ἑλλάδα μεγάλη στὰ χρόνια τὰ παλιά; Μὲ τί δύναμη νίκησε στοὺς μηδικούς πολέμους; Μὲ τὰ ὅπλα ἢ μὲ τὰ ἔργα ποῦ εἶχε βγάλει καὶ ποῦ ἐβγαζε ὁ νοῦς της; Ἐγὼ νομίζω πῶς ὁ Λεωνίδας, ὅταν πάλεψε στὴς Θερμοπύλες, πάλεψε γιὰ τὴν Ἰλιάδα, πάλεψε γιὰ νὰ λυτρώσῃ τοὺς ἀρχαίους μας τοὺς ῥαψωδοὺς· ἐγὼ νομίζω πῶς οἱ δικοὶ μας, ὅταν πάλεψε τὸ Μεσολόγγι, πάλεψαν καὶ κεῖνοι γιὰ τὰ τραγοῦδια τοῦ λαοῦ μας, ποῦ τὰ τραγουδοῦσαν τότες τὰ βουνά. Γιὰ νὰ βγῇ ἀνεξάρτητο ἓνα ἔθνος, γιὰ νὰ καταλάβῃ πῶς ὑπάρχει, πρέπει νὰ τὸ φέρῃ πρῶτα ἡ ποίηση ποῦ θρέφει στὰ σωθικά του, ὕστερα τὸ σπαθί. Ὁ μόνος ὁ νικητὴς εἶναι ὁ μάγος· γιατί ὁ μάγος, ἄμα φανῇ, βλέπει μέσα στοῦ λαοῦ τὴν καρδιά. Δὲ βλέπει τοὺς ἄλλους, τοὺς κουρδισμένους, τοὺς τσιτωμένους, τὰ ψέφητικα τᾶθροπία. Χάνεις τὸν κόπο σου νὰ γυρέθῃς νὰ τὰ διῇς. Ὁ μάγος βλέπει τὸ ἔθνος καὶ τότες πιά καὶ τὸ ἔθνος βλέπει τὸ ἴδιο τί εἶναι, βλέπει τί ἀξίζει. Ἡ ψυχὴ του μεγαλώνει καὶ γίνεται φανερό. Τέτοια πανάγια δουλειὰ κάμνει ἡ φιλολογία, ἡ ελαφρὰ φιλολογία, ποῦ δὲν εἶναι

λαφρὰ καὶ ποῦ δὲν εἶναι μπόσικο παιχνιδάκι. Φτεῖναι ἔθνος καὶ φωτίζει μέσα τοὺς λαούς.

Παρίσι, 1891.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ἈΘΗΝΑΪΚΗ ΗΧΩ

Ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ καιρὸς μετανοίας — ψάλλει ἡ Ἐκκλησία τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς νηστείας καὶ τῆς προσευχῆς. Ἀλλὰ πολλὰ μοῦ διεγείρονται ἀμφιβολίαι, ἂν ὁ καιρὸς αὐτός, ὁ τόσον εὐπρόσδεκτος ὑπὸ μίαν ἐποψίν, εἶνε τῷ ὄντι καὶ καλὸς πρὸς μετάνοιαν. Πῶς ἐπεθύμουν νὰ ὑποβάλλω τὰς ἀπορίας μου εἰς κανένα θεολόγον — ἔχι ὅμως ἐκ τῆς σχολῆς ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θεωροῦν τὸν ἄνθρωπον ὡς ἄγγελον ἐκπεπτωκότα... Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἄνοιξιν. Ὁ ἥλιος ἀνέρχεται ἐπὶ τῆς οὐρανίας σφαίρας ἐσφιλωμένης μὲ τὸ ἐκτάκτως γλυκὺ κυανοῦν, τὸ ἐκτρέφον τὰ ὄνειρα. Αἱ ἀκτίνες του, περισσότερον κάθεται καὶ περισσότερον θερμαί, ἀναλύουσι βαθυμυδὸν τὴν χειμερινὰν νάρκην καὶ ἐξεγείρουσι τὴν ἡσυρῶσαν ζωὴν. Ὅλοι καὶ ὅλα αἰσθάνονται, ῥοφῶσι τὸ ἐρωτικὸν αὐτὸ φίλημα. Τὸ πνεῦμα ἀνανήρει, τὸ στήθος θερμαίνεται, αἱ ὀρμαὶ καὶ οἱ πόθοι συνδουλιζονται. Τῆς σαρκὸς τὸ κράτος, εἴτε ὑπὸ τὴν πνευματικὴν εἴτε ὑπὸ τὴν ὑλικὴν του φάσιν, τυραννέει ἐκ νέου τὰνθρώπινα πλάσματα — ὅσων τοῦλάχιστον ἡ ἡλικία εὐαίσθηται ἀκόμη εἰς τῆς ὥρας τὴν μεταβολὴν — ἀπὸ τοῦ ἐξοχικοῦ ἐρημίτου τοῦ θαυμάζοντος πλῆσιανθίεις τοὺς κλώνους τῶν ἀμυγδαλῶν, μέχρι τῶν ζώντων εἰς τῆς πόλεως τοὺς ἐκρινούς πειρασμούς. Καιρὸς μετανοίας αὐτός; ὁ καιρὸς τῶν αἰσθημάτων, τῶν ποιητικῶν ἐξάψεων, τῶν ἐξομολογήσεων, τῶν ἐρώτων;... Καὶ κατὰ τοῦ σφρίγγους τῆς εὐσεύς τοῦ ἀκατανίκητου, ποῖαν ἄρ' αἰ εἰμποροῦν νὰ φέρουν ἀντίδρασιν αἱ ἀποχαὶ καὶ αἱ προσευχαί, τὰς ὁποίας ἐθέσπισεν ἡ Ἐκκλησία;...

Καὶ ὅμως — διατὶ ὅχι; Μήπως δὲν ἀρτυνίζονται τώρα, ὅλα τὰ εὐγενῆ ἰδανικά, ὅλα τὰ ὑψηλὰ αἰσθηματά; Διατὶ τὴν δύναμιν αὐτὴν καὶ τὴν τάσιν τὴν ἐξεγειρομένην μὲ τὴν ἄνοιξιν, νὰ μὴ ζητήσῃ νὰ τρέψῃ πρὸς κατάνυξιν καὶ μετάνοιαν μὲ τὰς μακράς τῆς προσευχῆς καὶ μὲ τὰς νηστείας τῆς καὶ μὲ τὰς διδασκὰς τῆς ἡγίας ἡμῶν μήτηρ; Διατὶ νὰ μὴ ἐπωφελήσῃ τῆς εὐαισθησίας, ἥτις καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον, καὶ νὰ μὴ τῷ ὑπενθυμίσῃ τόσας καταλήλως τὸ ὑπέρτατον ἀγαθόν, τὴν μέλλουσαν ζωὴν, τὰς υποχρεώσεις τοῦ παρόντος; διατὶ νὰ μὴ τῷ ὑπομνήσῃ τὰς χριστιανικὰς ἀρετάς, διατὶ νὰ μὴ συστήσῃ εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν του τοὺς ἐνδεεῖς, διατὶ νὰ μὴ ἐξυψώσῃ τὸν πετωμένον του νοῦν πρὸς τὸ ἄνωστον καὶ τὸ ἰδανικόν;... Τώρα πλέον δὲν μοῦ φτάνει διόλου παράδοξον: Ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ καιρὸς μετανοίας.

★

Καὶ κανεὶς δὲν θ' ἄρνηθῃ ὅτι ἐν καιρῷ ἤλθεν ἡ περὶ τῶν θρησκευτικῶν ἐμυλίων ἀξιώματος πρωτο-

βουλία τοῦ Συλλόγου τῶν Κυριῶν καὶ ἡ σύμπραξις τοῦ Παρνασσοῦ. Τὸ νὰ σκεφθῇ τις ν' ἀναζωπυρήσῃ τὸ ὅλον σθένυνόμενον θρησκευτικὸν αἵσθημα, εἶνε εὐτυχὴς ἰδέα, τῆς ὁποίας πολὺ εὐτυχεστέρα ἀποδοαίνει βεβαίως ἡ ἐκτέλεσις, ὅταν ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἐνθερμον καὶ πεφωτισμένην ἐγγλωττίαν ἀνδρῶν, οἱοὶ ὁ Διομήδης Α. Κυριακὸς καὶ ὁ Ἰγνάτιος Μοσχάκης. Οἱ ἄνθρωποι, οἱ δυνάμενοι ν' ἀκούσωσι μεθ' ἡδονῆς καὶ νὰ ἐννοήσωσιν αὐτοὺς, πρέπει νὰ ἔχωσι βεβαίως ἀνεπτυγμένον καὶ τὸν νοῦν καὶ τὸ αἶσθημα τῶν, ὥστε νὰ μὴ τοὺς συγκινήσῃ πλεόν ἡ σπαρρακτικὴ θρηνηθὶς τῶν ἱεροκηρύκων μας. Διότι μεθ' ὅλας μας τὰς προόδους, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἱεροκήρυξ ὅσος ἦτο ἄλλοτε ὁ κ. Λάτας εἶνε πρᾶγμα μοναδικόν, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τέλους δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀπολαύσουν καὶ ὅλοι. Αἱ θρησκευτικαὶ ὅθεν ὁμιλίαι τῶν Κυριῶν, αἱ ἀντηχοῦσαι εἰς τὰ μᾶλλον προηγμένα ὦτα, εἶνε προωρισμέναι ν' ἀναπληρώσωσι κενὸν οὐσιώδες, ὅταν θὰ νύξωσι καρδίαν διὰ τὰς ὁποίας πολὺ ἀμείλεια εἶνε τὰ συνήθη παρ' ἡμῖν κέντρα. Οὔτε ἐξ ἄλλου καταριθμοῦμαι μεταξὺ τῶν φρονούντων — ἂν καὶ ἀρκετὰ ἐλευθεροφρων καὶ ἐγώ — ὅτι περιττὴ ἀποδοαίνει ὁσημέραι ἡ ἀφύπνισις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος δι' ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι, ἕνεκα λόγων ἀνωτέρων, δὲν αἰσθάνονται πλεόν τὴν ἀνάγκην του. Τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα οὔτε θὰ λείψῃ ποτὲ οὔτε πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου. Εἶνε, ἂν ἀγαπᾶτε, ὁ τελευταῖος λόγος αὐτῆς τῆς Ἐπιστήμης, τὴν ὁποίαν ἀσμενίζουσι νὰ κηρύττωσιν ἄθεον καὶ διαφθορέα. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ἐγκεφάλου εἰς μόνον τὸν ἄνθρωπον ἐξ ὅλων τῶν ζώων ἐπεφύλαξε τὸ προνόμιον νὰ ἐρωτᾷ πῶθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει, καὶ νὰ ἔχῃ ἐπίγνωσιν τῆς εὐγενοῦς τῆς θέσεως, τῆς ἀποστολῆς του, τῆς ἐξελίξεώς του. Συγχρόνως ὁμως πρόκεινται ἐνὸς πόντον του μυστήρια, τὰ ὁποῖα διαφλέγεται ὑπὸ πόντῳ νὰ ἐξηγισθῇ. Ποσάκις δὲν τὸν ἐδόθηθαι εἰς τοῦτο ἡ καρδία, δειλιώντος τοῦ νοῦ πρὸ τοῦ ἀγνώστου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται, ὅσω βαθέως καὶ ἂν διεισδῇ τὸ ψυχικόν του ὅμμα! Καὶ ὁ ἔρωας αὐτὸς τοῦ ἀγνώστου, τοῦ πλήρους μυστηρίων καὶ ἀπολαύσεως, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ ἐκάστοτε θρησκείαι ἔδωκαν ἕνα τύπον συγκεκριμένην ποιητικὴν, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον πιστεύει καὶ παραδέχεται ὡς εἶνε καὶ εὐρίσκειται ἡ μία, ἡ μόνη καὶ ἡ αἰωνία θρησκεία — αὐτὸς εἶνε χρεια ν' ἀναζωπυρεῖται εἰς τὰ στήθη τοῦ θέλοντος νὰ ζῇ ζωὴν ἄλλοιαν τοῦ κτήνους, ὅταν ἂν εἰναι ἐναντίῳ ἀπειλοῦσι νὰ σβέσωσι τὴν οὐρανίαν φλόγα. Καὶ αὐτὸς εἶνε ὁ σκοπὸς τῆς ἐξωτερικῆς λειτουργίας.

Μετὰ τὴν οἰονεὶ φαντασμαγορικὴν τελετὴν, μετὰ τὸ θρησκευτικὸν ἄσμα ἢ τὴν ὁμιλίαν, ὁ ἐξερχόμενος τοῦ ναοῦ, ἐξέρχεται κρείττων αὐτοῦ, ἡμερωμένος, ἀγαπῶν, ὄνειρευόμενος. Λαμβάνει βαπτισμα ἀνακαινισμού εἰς τὸ ἱδανικόν, διὰ τὴν ζωὴν τὴν κοπιώδη τῆς ἐρεύνης καὶ τῆς ἐργασίας. Μία γλυκεία παρηγορία εἰσέρχεται ἐντὸς του... σκέπτεται καὶ αἰσθάνεται καλλιτέρον... "ὦ, ναί, αὕτῃ εἶνε ἡ ἀφύπνισις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθηματος ὡς τὴν ἐννοοῦμεν καὶ τὴν περιμένομεν ἀπὸ τοῦς ἀξιόους ῥήτορας εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Σύλλογος τῶν Κυριῶν ἀνέθηκε τὸ εὐγενὲς ἔργον, — καὶ ὅχι βέβαια ἡ δεισιδαίμων πί-

στις εἰς τὰς προλήψεις καὶ ἡ αὐστηρὰ τήρησις τύπων περιπλόκων καὶ ἀσκόπων, τὰ κοινὰ ἐλαττωματὰ πάσης θρησκείας διελοῦσθης διὰ τῶν αἰώνων, ὡς ἡ ἰδική μας.

★

Τίς οἶδεν ἂν θὰ μᾶς δοθῇ ἀφορμὴ νὰ ἐπιστρέψωμεν καὶ ἄλλην φορὰν εἰς τὸ θέμα τοῦτο. Ἄς ἐπωφεληθῶμεν λοιπὸν τῆς εὐκαιρίας τώρα, ὅτε οἱ ναοὶ μας, μὲ τὰ πόδεμπνα, τὰς προηγιασμένας, τοὺς χαριετισμούς, ὅλα τὰ προανακρούσματα τῆς μεγάλης ἐβδομάδος, συχνάζονται εἴπερ ποτε καὶ προκαλοῦσι σκέψεις πολλὰς, νὰ διατυπώσωμεν μίαν ἰδέαν, ἀρκετὰ ὥστε παραδοχὸν διὰ πάντα φανατικὸν ἀμβλύωπα, ἀλλὰ δι' ἡμᾶς ὅχι οἰαζόμενους βάσεως ἐστερημένην. Ἡ νεοελληνικὴ ἐκκλησία, — ὑπὸ ἱεροτελεστικὴν πάντοτε ἔποψιν, διότι ἄλλου εἶδους νεωτερισμούς δὲν ἐννοῶ καὶ μὴ σπεύσετε νὰ σκανδαλισθῇτε — οὐδὲν ἔκαμε βῆμα προόδου σύμφωνα πρὸς τὸ νεότερον πνεῦμα. Ἡ ἱερά μας μουσικὴ, ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, σύγκειται ἀπὸ μελωδίας ὑπνωτιστικὰς, ἡ ἀγιογραφία μας, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἐπιδεικνύῃ ὀφθαλμούς ἀγριωποῦς καὶ κνήμας τερατώδεις, τίποτε δὲν ἐκφράζει. Ὁ πλοῦτος συσσωρεύεται ἀτάκτως καὶ ἀκαλαίσθητος περὶ τὸ ταπεινὸν θυσιαστήριον. Αἱ τελεταὶ μας δὲν ἐκτελοῦνται μὲ τὸν ἀρμοδιώτερον πάντοτε τρόπον. Ὁ κόσμος δὲν ἡξέυρει ἀκόμη νὰ σταθῇ, πολλὰ γυναικες δὲν ἡξέυρουν νὰ προσευχηθῶν. Ἐν γένει οἱ Ναοὶ μας δὲν παρουσιάζουν σύνολον τέρπον καὶ ἐξυψοῦν, καὶ σήμερον μάλιστα ὅτε τὸση παρίσταται ἀνάγκη ἐξυψώσεως τοῦ καταπίπτοντος γοήτρου. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὴν Ἐπτάνησον, ὅπου ἡ Ἐκκλησία παρέλαβε κάποιαν τάξιν ἐκ τῶν ξένων, ἄλλου δὲν ἡξέυρουν ἀκόμη νὰ λατρεύουν τὸν Θεόν. Ὅσοι δὲ προβάλλετε ἀντιρρήσεις εἰσέλθετε εἰς ἕνα Ναὸν δυτικῶν φέρ' εἰπεῖν — τὸν μᾶλλον πλησιάζοντα τὴν ὀρθοδοξίαν μας — παρακολουθήσατε μίαν ἱεροτελεστίαν καὶ εἰπάτε μας ἔπειτα ἐν συνειδήσει ἂν ἡ μέθῃ ἐκείνῃ τῶν αἰσθήσεων, ἡ μαγεία τοῦ μυστηριώδους σκίωτος τοῦ ἐμπλέου ἀρμονίας καὶ ἀρωμάτων, ἡ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυσις τέλους πάντων, ἂν ἡμπορῇ νὰ συγκριθῇ μὲ τὰς ἰδικὰς μας λειτουργίας...

Τουλάχιστον ἐγὼ εἰς τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν ἡσθάνομαι τὸ ῥῆγος ἐκεῖνο τῆς ψυχικῆς περφορίας καὶ πολλὰκις λησμονήσας τὰ κυκλοῦντα πεζὰ καὶ ὕλικά, ἀνυψώθη πρὸς τοὺς κόσμους τοῦ ἱδανικοῦ, πρὸς τὴν παλμώδη ἔρσιν τῆς μελλούσης τελειότητος. Τὸ ὄργانون, αἱ εἰκόνες, οἱ διάκοσμοι, οἱ τρόποι, ὅλα ὅλα εἶνε καθὼς πρέπει ἐκεῖ. Πῶς ξέυρουν νὰ σταθεῖν, νὰ γονατίσων, πῶς ξέυρουν νὰ προσευχηθῶν, νὰ καθήσουν, νὰ κάμουν τὸν σταυρὸν τῶν... Εἶνε πολὺς καιρὸς τώρα, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν μίαν ἡμέραν ἀπεκόμισα ἐκ τῆς Δυτικῆς Μητροπόλεως τῆς πατρίδος μου, πλουσίῳ ναοῦ ἀποστίλδοντος ὡς νεόκοπον νόμισμα. Ἦτο μεγάλη ἡμέρα, Corpus Domini. Οἱ ἐορτάσιμοι ἤχοι τῶν κωδῶνων συνήθροισαν κόσμον πολύν. Μόλις εἰσῆλθα καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου ἔπασαν ἐπὶ μιᾷ ξανθῇ, λαμπύρῃς ὑπὸ ῥοδόχρουν ἐσθήτῃ, κάτωθεν τῆς ὀλοχρύσου οὐρανίας. Ποία προσοχή, πόση κατάνυξις ἐξωγραφεῖτο ἐπὶ τοῦ προσώπου

τῆς σχισματικῆς ἐκείνης νεάνιδος! Εἶχα συνειθίσει νὰ τὴν βλέπω πάντοτε μεταξὺ τοῦ κόσμου τρελῆν, μειδιῶσαν, ἐρωτότροπον, καὶ ἐδυσκολευόμην νὰ τὴν ἀναγνωρίσω τώρα. Προσεποιεῖτο τὸν ἄγγελον, ἔστω· ἀλλὰ προσποιεῖτο τόσο εὐμορφα, τόσο τεχνικῶς. Ἐξαίσια πρὸ πάντων μοὶ ἐφάνη κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς περιαγωγῆς τοῦ Κυριακοῦ Σώματος. Ἐγονυπέτει κομφῶς, κρατοῦσα λαμπάδα διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ τὸ προσευχητῆριον διὰ τῆς ἄλλης. Τὰ χεῖλη τῆς ὑπεψιθύριζον προσευχῇ. Ὡχρὸν ἦτο τὸ πρόσωπόν της καὶ οἱ μεγάλοι γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς ἀνυψοῦντο θαυμάσια. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πανηγυρικοῦ θορύβου, ἐν τῇ εὐωδίᾳ τοῦ θυμιατηρίου καὶ τῶν ἀνθοδοχῶν, ἔβλεπον τὴν εἰκόνα αὐτῆς τῆς ἐκστάσεως ὡς ἔργον ζωγράφου, ἄφωτος, συγκεκινημένες. Ἐλησμόνουν ποία ἦτο, δὲν ἤξευρα ποῦ εὐρισκόμην. Καὶ εἰς τὸν νοῦν μου ἐφοίτων αὐτομάτως οἱ στίχοι τοῦ Ῥαγκαδά, οἱ βαθέως τεθαμμένοι ἀλλ' ἐπιτηδες, θὰ ἔλεγες, γραφέντες διὰ τὴν στάσιν ἐκείνην τῆς ἀγνῆς ἀδελφῆς τῶν ἀγγέλων:

Ποῦ μὲ φέρ' ἡ ὁδὸς τῆς ζωῆς ἡ μονήρης;
Ποῦ ἡρώτων κ' ὑψώθη τὸ λάμπον τῆς ὕμνα.
Οἱ βαθεῖς ὀφθαλμοὶ τῆς φωτὸς ἦσαν πλήρεις
Καὶ ἀκτίνων αὐτοῦ ἀπαυγάζουσα ἴρις
Τὸ οὐράνιον μ' ἔδειξε δῶμα.

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ

ΤΑ ΕΝ ΚΛΩΒΟΙΣ ΠΤΗΝΑ

ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ

Πᾶν ἱατρικόν, διδόμενον προτοῦ διαγνωσθῇ καλῶς ἡ ἀσθένεια, μόνον ἐμπειρικὴν ἔχει σημασίαν· θὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τοὺς ὑγιεινοὺς κανόνας, ἥτοι ἔλθουσιν πρὸς μεσημβρινὸν μέρος, ἀπόλυτον καθαριότητα τοῦ κλωβοῦ, προφύλαξιν ὅσῳ τὸ δυνατόν ἀπὸ πάσης αἰφνιδίας μεταπτώσεως τῆς θερμοκρασίας, ὕδωρ διαρκῶς καθαρὸν καὶ κόκκος πρώτης ποιότητος.

Ὅταν πτηνὸν τι ἀσθενῇ, ὅπερ εὐκόλως διακρίνεται ἐκ τῶν ἀνασηκωμένων πτερῶν του, τῶν κρεμασμένων πτερύγων του καὶ τῆς ἀτονίας τῶν ὀφθαλμῶν, πρέπει ν' ἀποσυρθῇ τοῦ κλωβοῦ καὶ τεθῇ ἰδιαιτέρως, ὅπως δοθῇ αὐτῷ ἡ ἀναγκαία ἡσυχία καὶ τηρηθῇ ἐν θερμότητι. Ὀλίγον ὕδωρ τοῦ Βισσὺ ἢ διττανθρακικὸν ὕδωρ ἐν δόσει δύο ἢ τριῶν γραμμαρίων πρὸς μίαν ἡ ἀδιαθεσίαν εἶναι ἔλαφρα. Ἐν ἐναντίᾳ περιττώσει πρέπει ν' ἀναμείνηται τὴν ζωογόνον ἐνέργειαν τῆς φύσεως. Ἡ χρῆσις τοῦ ὕδατος τοῦ Βισσὺ ἢ διττανθρακικοῦ ὕδατος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ ἐπὶ σειρὰν ἡμερῶν, προλαμβάνει ἐπίσης τὰς στομαχικὰς διαταράξεις τὰς προσερχομένας ἐκ τροφῆς ἀκαταλλήλου ἢ ἐκ τῆς αὐτῆς συνεχῶς.

Ἡ τοῦ ἀέρος ἔλλειψις εἰς τὰ ἐγχώρια πτηνά, ἢ ἔλλειψις θερμότητος καὶ τὸ νεφελώδες τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰ ξενικά, συγχρόνως δὲ τροφὴ ἀκατάλληλος καὶ μηδὲλως ποικιλλοῦσα, ἐπιφέρουσι μεταβολὴν εἰς τὸν χρωματισμὸν τῶν πτηνῶν. Πρὸς καταπολέμησιν τοῦ δυσαρέστου τούτου, δίδουσιν εἰς τὰ πτηνὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς περορρύσεως ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ὕδωρ τῆς Μπουρμποῦλ. Τὸ μεταλλικὸν τοῦτο ὕδωρ ἐνεργεῖ διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ περιεχομένου ἀρσενικοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἱατρικόν τοῦτο δὲν εἶναι εὐωνον, ἐπιτυγχάνεται τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα καὶ μὲ ὀλιγώτερα ἔξοδα, ἂν ζητήσῃτε παρὰ τινος φαρμακοποιοῦ νὰ παρασκευάσῃ ὑμῖν ἀρκετὰς ὁκάδας κοινοῦ ὕδατος, θέτων ἐν αὐταῖς τὴν αὐτὴν δόσιν τοῦ ἀρσενικοῦ τὴν κατὰ τὰς ἀναλύσεις περιεχομένην ἐντὸς τοῦ ἀναφερθέντος μεταλλικοῦ ὕδατος. Τὰ πτηνὰ, πίνοντα τὸ τοιοῦτον ὕδωρ, θὰ ὠφεληθῶσι κατὰ τὴν ὑγίαν, ἐπίσης δὲ ἡ πτέρωσις θ' ἀναλάβῃ τὰ ὠραία αὐτῆς χρώματα.

ΑΚΑΝΘΥΛΛΙΣ

Καρδερίνα, γαρδέλι, γραμματικοῦδι, καὶ τουρκοπούλα κοινῶς (Fringilla cardualis).

Χαρακτῆρες

Τὸ ἀνάστημα ταύτης ἔχει μῆκος 14 — 16 ὑφεκατομέτρων· ἡ δὲ οὐρά περὶ τὰ 5. Οἱ πόδες ταύτης μακροὶ καὶ λεπτοὶ εἶναι ὑπομέλανες· τὸ ῥάμφος, μακρόν, ὀξύ, εἶναι ὑπόλευκον κατὰ τὴν βάσιν καὶ κυανίζον κατὰ τὴν αἰχμήν, περιβάλλεται ὑπὸ μέλανος κύκλου, μετὰ τοῦτον ὑπὸ δευτέρου πλατυτέρου χρώματος ἐρυθροῦ κρεμίζιου. Ἡ κορυφὴ καὶ τὸ ὀπισθεν τῆς κεφαλῆς εἶναι μέλανα· τὸ αὐτὸ δὲ χρῶμα κατέρχεται ἐν εἵδει χαλινῶς ἐπὶ τῶν παρειῶν, αἰτίνες εἶναι λευκαί. Ἡ ῥάχις εἶναι ὑπομέλαινα, ἐνῶ τὰ μικρὰ καλυπτῆρια πτερὰ, τὰ πτερὰ τῶν πτερύγων καὶ τῆς οὐρᾶς εἶναι μέλανα μετὰ λευκῶν κηλίδων. Τὰ τῆς οὐρᾶς πτερὰ ἐν τῷ μέσῳ ἔχουσι χρῶμα κίτρινον χρυσοῦ. Ἐπίσης τὰ πτερὰ τῶν πτερύγων, πλην τοῦ πρώτου περιβάλλονται πρὸς τὰ ἔξω ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ χρώματος καὶ ἀπαντα φέρουσιν ἐν λευκὸν στίγμα. Τὰ πλάγια τοῦ στήθους, κεχρωματισμένα δι' ὑπομέλανος ἀνοικτοῦ, περιβάλλουσι τὸ λευκὸν τῆς κάτω ἐπιφανείας.

Ἡ θήλεια φέρει τὴν αὐτὴν πτέρωσιν, μετὰ χρωματισμῶν ἀσθενεστέρων· ἡ διαφορὰ ὅμως εἶναι τόσῳ μικρά, ὥστε καὶ ὁ μᾶλλον ἐξησκημένος ὀφθαλμὸς δύναται ν' ἀπατηθῇ. Τὸ μόνον ὑπάρχον πραγματικὸν διακριτικὸν σημεῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν πτέρυγα· διότι ὁ ἄρρην ἔχει τὸν ὦμον κατὰ μέλανα ἐνῶ ὁ τῆς θηλείας εἶναι ὑπόμελας.

Πρὸ τῆς πρώτης περορρύσεως αἱ νεαρὶ ἔχουσι φαιὰν τὴν κεφαλὴν. Πλείστα παραλλαγαί